

In deze uitgave

- Nieuwe eindredacteur
- Afscheid van de PPZ
- EuroPerio 7
- Vierde symposium voor mondhygiënist NO-Nederland
- Het inwerken van mondhygiënist in de PPG
- Cursus
- Nieuws

> Nieuwe eindredacteur

Eind 2005 besloten de Parodontologen van de Paropraktijken van Noord- en Oost-Nederland tijdens het halfjaarlijkse zogenoemde Ommenberaad dat het een goede zaak zou zijn een Nieuwsbulletin uit te brengen. In dat Nieuwsbulletin zou alles ondergebracht moeten worden wat nuttig is om te weten voor onze verwijzers: belangrijke ontwikkelingen binnen de

parodontologie en implantologie, congresbezoeken, nieuws uit de praktijken, cursussen en seminars etc... Ondergetekende werd gevraagd de eindredactie op zich te nemen en ik heb dat de afgelopen 7 jaar met veel plezier gedaan. Alles staat of valt met het aanleveren van kopij door de diverse praktijken. Tijdens ieder Ommenberaad staat het Nieuwsbulletin op

de agenda, zodat gezamenlijk afspraken gemaakt kunnen worden over de inhoud. Als de deadline voor het aanleveren van de kopij daar is, houdt een ieder zich altijd keurig aan de gemaakte afspraken. Dat is voor mij als eindredacteur zeer prettig werken. Omdat dit alweer veertiende Nieuwsbulletin het laatste is dat onder mijn redac-

tie tot stand is gekomen wil ik alle collega's uit de betrokken praktijken heel hartelijk danken voor hun altijd positieve bijdragen.

Edwin Zeubring zal het stokje van mij overnemen. Ik heb het volste vertrouwen dat de continuïteit van het Nieuwsbulletin met hem gewaarborgd is en wens hem veel succes toe voor de toekomst. •

NICO CORBA

> Afscheid van de PPZ

In december zullen **Nico Corba** en **Jan Jansen** een punt achter hun carrière in de parodontologie zetten. Een kleine 40 jaar geleden begon hun professionele en vriendschappelijke samenwerking, eerst aan de afdeling Parodontologie van de subfaculteit Tandheelkunde te Groningen en vanaf april 1989 in Zwolle met de vestiging van de Parodontologie Praktijk Zwolle. Met het bereiken van de leeftijd van 65 jaar én in de wetenschap dat de voortzetting van de PPZ in goede

handen is, nemen zij afscheid met een symposium voor trouwe verwijzers en vrienden uit de parowereld. Hiervoor zijn reeds uitnodigingen verzonden. Als u, als verwijzer naar de PPZ, onverhoopt geen uitnodiging hebt ontvangen en het symposium op vrijdag 14 december toch wilt bijwonen, dan kunt u zich nog inschrijven via www.paropraktijkzwolle.nl/symposium. Hier kunt u tevens het programma bekijken. Inschrijven gaarne uiterlijk 23 november. •

> EuroPerio 7

Afgelopen zomer vond van 6 tot en met 9 juni het driejaarlijkse EuroPerio congres plaats, ditmaal in Wenen. EuroPerio wordt georganiseerd door de European Federation of Periodontology, maar heeft bezoekers (meer dan 7800) vanuit de hele wereld. In het uitgebreide programma was het soms lastig kiezen: een breed scala aan onderwerpen vanuit de parodontologie en implantologie kwam aan bod. Peri-implantitis was een belangrijk onderwerp. Deskundigen, zoals **S. Renvert** en **F. Schwarz**, gaven hun visie op de behandelingsmogelijkheden van peri-implantitis en de beperkingen ervan. Het congres kende een grote vertegenwoordiging vanuit de parodontologiepraktijken van Noord- en Oost-Nederland. **Menke de Smit** (Periodontal infection with P. gingivalis in rheumatoid

arthritis (RA) patients), **Renske Thomas** (Definition, dimension and prevalence of gingival biotypes) en **Frank Abbas** (Quantifying the inflammation burden-the perio-

dontic inflamed surface area) hielden een presentatie. Naast een inhoudelijk sterk programma was er ruimte voor ontspanning. Volgens traditie organiseerde

de Nederlandse Vereniging voor Parodontologie een druk bezochte "Hollandse Avond". Over drie jaar vindt EuroPerio 8 plaats, dan in de Olympische stad van 2012: Londen. •

MADY ANN LIE

> Vierde symposium voor mondhygiënisten NO-Nederland

Afgelopen 27 september 2012 werd weer het symposium voor mondhygiënisten Noord- en Oost Nederland georganiseerd. Het onderwerp: **Orale microbiologie in de praktijk**.

Er waren 5 sprekers met veel praktische en onderzoekservaring in de microbiologie. De dag werd voorgezeten door moderator **Erik Meijer** uit de Parodontologie Praktijk Twente.

De eerste spreker was **Vincent Zijngé**. Hij liet unieke beelden zien over de opbouw van plaque. Niet het feit dat er zich plaque bevindt is belangrijk maar met name of deze oud en georganiseerd is. Wat is oud? Vincent gaf aan dat plaque na één week oud en volgroeid is. Het succes van de behandeling bestaat dan ook uit het zo goed mogelijk verstoren van deze georganiseerde biofilm. Duidelijk is dat dit erg moeilijk is. Het vervolgens weer ontstaan van plaque wordt in sterke mate beïnvloed door het niveau van de dagelijkse mondhygiëne.

De tweede spreker was **Arie Jan van Winkelhoff**. Hij gaf aan dat er bij een ziekte normaal gesproken één verwekker de oorzaak is. Bij parodontitis zijn er verschillende ziekteverwekkers van belang. De samenstelling van die verschillende

verwekkers bepaalt de mate van schadelijkheid. Bij de meeste gevallen van parodontitis spelen commensale bacteriën (die we altijd bij ons dragen) een rol. Alleen infectie met Aa en Pg bacteriën wordt gezien als een echte, exogene ziekte. Uitsluitend bij deze laatste infectie is het gebruik van antibiotica te overwegen als aan alle voorwaarden voldaan is (juiste diagnose, zeer goed uitgevoerde subgingivale reiniging en een heel hoog niveau van dagelijkse mondhygiëne). Arie Jan gaf aan dat pockets tot en met 6mm redelijk zijn schoon te krijgen. Diepere eigenlijk niet meer. Hiervoor is parodontale chirurgie noodzakelijk. Ook gaf hij aan dat er telkens meer peri-implantitis gezien wordt rondom implantaten en dat dit een groeiend probleem is. We weten dat roken en/of een historie van een niet goed behandelde parodontitis de voornaamste oorzaken zijn voor het ontstaan van peri-implantitis. Het is dan ook noodzakelijk dat er vóór het implanteren gezorgd wordt dat het parodontium behandeld en ontstekingsvrij is, ondiepe (<5mm) en niet bloedende pockets. De derde spreker was **Edwin Winkel**. Hij gaf een overzicht over de historie van het ontdekken en het langzaam maar zeker toepassen van antibiotica tot aan de heden-daagse tijd. Met het gebruik van antibiotica

neemt ook het ontstaan van resistentie toe. Dit wordt met name veroorzaakt door niet juist gebruik (verkeerde diagnose, verkeerd tijdstip en onjuiste dosering). Dit probleem bestaat wereldwijd en is groter in de zuidelijke landen waar het vrij verkrijgbaar is. Edwin pleit dan ook voor een terughoudend gebruik van antibiotica en alleen dan wanneer het echt verantwoord is. Uit de discussie bleek dat er regelmatig wel antibiotica worden voorgeschreven terwijl er nog niet aan de voorwaarden (juiste diagnose, perfecte mondhygiëne en heel goed uitgevoerde subgingivale reiniging) voldaan is. Vanuit de zaal werd dan ook geconstateerd dat het indiceren en toepassen van antibiotica wellicht het beste thuis hoort binnen de Parodontologie Praktijken. De laatste spreker was **Denise van Diermen**, arts en verbonden aan het ACTA. Zij liet zien dat het toepassen van antibiotica niet zomaar straffeloos gedaan kan worden en dat er met veel zaken rekening dient te worden gehouden. Zij gaf aan dat antibiotica een wisselwerking kunnen hebben met andere geneesmiddelen o.a. medicijnen tegen depressie, tegen alcoholmisbruik en bloedverdunders. Zij besprak ook het verschil tussen een

allergie voor antibiotica zoals huiduitslag en in het uiterste geval een anafylactische shock en bijwerkingen als bijvoorbeeld diarree, duizeligheid en een metaalsmaak. Zij gaf aan dat het voorschrijven van medicijnen uitsluitend is toegestaan door daartoe bevoegde personen zoals artsen en tandartsen en wanneer er een actueel overzicht is van alle bestaande/gebruikte medicatie op dat moment bij de betreffende patiënt. Samenvattend kunnen we terugkijken op een goed bezochte, informatieve en zeer geslaagde middag. ●

LODEWIJK GRÜNDEMANN

> Het inwerken van mondhygiënisten in de PPG

In de PPG zijn naast het team van parodontologen natuurlijk ook mondhygiënisten en (paro)preventieassistenten werkzaam. Om aan de eisen en standaard van de paropraktijk te voldoen, ondergaan mondhygiënisten, die voor het eerst komen werken in de praktijk, een inwerktraject. In de PPG is **Kina Timmer** (Borger, 1975) de senior mondhygiënist die een belangrijke rol heeft in dit traject.

Kina, je werkt al geruime tijd in de PPG, hoe ben je zelf in de PPG terecht gekomen?

Na mijn mondhygiëneopleiding (Groningen, 2003) kreeg ik een aanstelling bij de afdeling orthodontie in het UMCG. Omdat ik de

parodontale behandeling wel miste, ben ik aan het werk gegaan in een "perifere" praktijk voor mondhygiëne, nabij Groningen. Er was een goede samenwerking vanuit deze praktijk met de PPG, maar om er zeker van te zijn dat ik de parodontale behandeling en het paroprotocol goed aan kon bieden aan patiënten ben ik uiteindelijk zelf ook terecht gekomen bij de PPG. In de loop van de jaren kwam er naast het uitvoeren van patiëntenbehandelingen ook steeds meer begeleiding en coaching bij. Ik heb nu een aantal vaste "stoeldagen" waarop ik patiënten behandel. Een deel van de werkweek houd ik me bezig met inwerken en begeleiden van nieuwe collega's en stagiaires als ook het actualiseren van protocollen.

Wat houdt die begeleiding in?

Mondhygiënisten, die nieuw in de PPG komen werken, ondergaan een uitgebreid inwerktraject, waarbij ze ingelicht worden over de gehanteerde protocollen en inzicht krijgen in de visie en werkwijze van de praktijk. Ze kijken mee met de parodontologen maar ook en vooral met de mondhygiënisten. Na verloop van tijd zullen ze in een aangepaste agenda langzamerhand patiënten onder begeleiding gaan behandelen. De voortgang wordt vastgelegd en na een aantal weken geëvalueerd. Ook vindt er samen met de parodontologen (die inmiddels ook de door de nieuwe mondhygiënist behandelde patiënten hebben gezien) een evaluatie plaats. Zo wordt er beoordeeld wat er goed gaat, wat de aandachtspunten zijn en of de nieuwe collega goed in het team past. Ook na deze inwerktijd vindt er periodiek weer een evaluatie plaats om te zien of de lat nog even hoog ligt.

Hoe wordt die inwerkperiode ervaren?

Tussen mondhygiënisten die vanuit de opleiding bij de PPG komen werken zit natuurlijk verschil. Ook het kennisniveau van de parodontologie en de behandelvaardigheden verschillen. Dat maakt het begeleiden ook afwisselend en interessant.

Op de opleiding ligt de frequentie van patiëntenbehandeling anders evenals de intensiteit van (directe) begeleiding. Mondhygiënisten geven aan dat ze door het werken in een praktijk met vrijwel alleen paropatiënten toch veel meer inzicht hebben gekregen in de behandeling en meer hun kennis kunnen toepassen, waardoor de parodontologie meer "gaat leven".

Is er een verschil tussen mondhygiënisten die niet in de paropraktijk werken en zij die dit wel doen?

In de PPG werken we nauwgezet volgens protocollen en stellen we hoge eisen aan de behandelaar, maar vooral ook aan de patiënt, qua compliance. In de paropraktijk vinden ook behandelingen plaats aanvullend op de initiële behandeling (bv. chirurgie) waardoor het paroprotocol in zijn geheel kan worden aangeboden tot er weer een gezonde, stabiele situatie is verkregen. In de algemene praktijk is dit niet altijd mogelijk. Dit neemt niet weg dat er natuurlijk mondhygiënisten in de algemene praktijk zijn die ook een hoge standaard hebben van eisen aan behandelaar (zichzelf en de tandarts) en aan de patiënt. Maar dat is wisselend. Mijn advies is altijd: "Houd de teugels strak aangelijnd. Als jij ze al laat vieren, wat mag je dan van een patiënt verwachten?" ●

KINA TIMMER, COACH-MONDHYGIËNISTE VAN DE PARODONTOLOGIE PRAKTIJK GRONINGEN (PPG)

>Cursus info

PPZ

De cursus "peri-implantitis" wordt in 2013 gegeven op donderdag 24 januari, 7 maart en 11 april en is gericht op mondhygiënisten. Tijdens deze cursus wordt gefocust op een praktische benadering van de diagnose, preventie en behandeling van peri-implantitis. Tijd: 19.00 - 21.30 uur. Er zijn geen kosten aan verbonden. Twee KRM punten worden toegekend. Omdat tandartsen ook belangstelling hebben voor deze cursus zal later in het jaar 2013 een soortgelijke cursus voor tandartsen worden aangeboden. Aanmeldingen via www.paropraktijkzwolle.nl kopje onderwijs en agenda.

>Praktijk info

PPG Lokatie Groningen Ubbo Emmiusingel 17
9711 BB Groningen
tel. 050-3130064 • fax 050 3186968
e-mail: info@parogron.nl • www.parogron.nl

PPG Lokatie Veendam Molenstreek 13
9641 HA Veendam • tel. zie PPG

PPZ Groot Weezenland 15 • 8011 JV Zwolle
tel. 038-4222003
e-mail: info@paropraktijkzwolle.nl
www.paropraktijkzwolle.nl

PPT Auke Vleerstraat 5 • 7521 PE Enschede
tel. 053-4300024 (4352777, collegiale lijn)
fax 053-4340151 • www.ppt-enschede.nl

PPF Bredyk 1b, 9084 AG Goutum
tel. 058-2160462 • fax 058-2160517 •
e-mail: info@parofries.nl • www.parofries.nl

PPE Boslaan 6 • 7811 GJ Emmen
tel. 0591-645005 • fax 0591-619350

UMCG Ant. Deusinglaan 1
9713 AV Groningen • tel. 050-3633092 • fax 050-3632696
Afspraken polikliniek en halitose 050-3637505

>Nieuws

PPG

Na meer dan 25 jaar in de PPG gewerkt te hebben zal **Jan Tromp** met ingang van 1 januari 2013 zijn activiteiten aldaar beëindigen. Het team van Parodontologen erkend door de NVvP zal dan bestaan uit Mady Ann Lie, Judith Stoeken, Menke de Smit en Geerten-Has Tjakkes. Jan Tromp zal wel de PPG verlaten, maar niet de parodontologie. Hij zal twee dagen per week een bijdrage leveren aan de postgraduate opleiding van ACTA. Daarnaast blijft hij actief binnen de NVvP, met name als voorzitter van het Consilium Parodontologicum. Per 18 juli 2012 heeft de NVvP erkenning verleend aan **Geerten-Has Tjakkes** als Parodontoloog-NVvP. ●

PPT

Edwin Zeubring is per 01-10-2012 werkzaam in de PPT. U hebt dit reeds vernomen in een eerder verzonden brief. Door zijn komst naar Twente ontstaat meer evenwicht in de spreiding van de parodontale zorgverlening in het gebied NO-Nederland. In Twente wordt hierdoor namelijk meer behandelcapaciteit gecreëerd. **Wetenschappelijk onderzoek** Parodontologe **Denica Kuzmanova** heeft steeds haar klinische werkzaamheden in de PPT met wetenschappelijk onderzoek gecombineerd. De relatie tussen voeding en parodontitis heeft haar speciale aandacht. In de laatste uitgave van het Journal of Clinical Periodontology verscheen haar artikel: "Vitamin C in plasma and leukocytes in relation to periodontitis."

Voor een speciale uitgave van dit tijdschrift met de 10 beste publicaties van 2011 werd een artikel over de rol van micronutriënten bij parodontale therapie uitgekozen, waarbij ze een van de drie auteurs is. Beide studies kwamen tot stand in samenwerking met onderzoekers van de vakgroep parodontologie van het ACTA. Over deze studies en de relatie tussen voeding en parodontitis zullen we in een volgende uitgave van het bulletin uitgebreid berichten. ●

PPZ

Renske Thomas heeft haar opleiding tot Parodontoloog succesvol afgerond met het behalen van de MSc. titel op 29 juni j.l. Hiermee is ook haar stage in de PPZ tot een einde gekomen. Zij zal nu als Parodontoloog bij ons werkzaam blijven. ●